

GORAN TRIBUSON

HET HUIS WAAR DE DUIVEL WOONT

Hoofdstuk 2. Het Amerikaanse jack

(Fragment)

Het is acht uur 's ochtends, het bezoek is net begonnen, als de mollige Cimbo voor het glazen portiershuisje van het Allerheiligste Hart van Jezus Gasthuis verschijnt, het ziekenhuis dat het dichtst bij de Gasfabriek ligt. Hij is zichtbaar moe, heeft rode wangen en een bezweet voorhoofd en hij hijgt. De afstand tussen het industriespoor, waar hij net vandaan komt, en het ziekenhuis is meer dan een kilometer en de weg loopt voortdurend bergopwaarts. Dit is uiteraard veel te veel voor een veertigjarige die slechts gewend is om eindeloos in de kroeg te zitten, of suf aan de bar te hangen. De dichte motregen is heel gewoon voor deze herfstmaand en heeft Cimbo's goedkope regenjas en wollen muts met pompon door en door nat gemaakt. Zonder één woord te zeggen smijt Cimbo iets groots dat hij in een plastic tas heeft meegebracht op de balie van het portiershuis. Verward tuurt hij naar de portier die met een vork stukjes sarma uit een blauw emailen bakje pakt en deze gretig in zijn mond stopt.

'Zegt u het maar,' zegt de portier met zijn mond vol, amper kijkend naar Cimbo en zijn rood aangelopen gezicht, met haar dat over zijn lage en onintelligente voorhoofd is geplakt. 'Er is nog geen poli open. De dokters lopen visite. Bent u misschien een noodgeval?'

'Wel... dat weet ik niet...' zegt Cimbo verward. 'Dat zou de dokter moeten inschatten.'

De portier wuift met zijn hand als hij deze onzin hoort en draait zich naar de deur waar op dat moment een man in een witte jas verschijnt, met een naamplaatje op zijn borstzak. Vast een dokter of een verpleger.

'Pavel, toch!' zegt de man die binnenkomt verwijtend tegen de portier. 'Hoe vaak heb ik je niet gezegd dat je je eetgewoontes moet veranderen! Je kunt je niet 's ochtends al op sarma storten, goulash en zure zult en dan verwachten dat je

bloeddruk en cholesterol normaal worden. ‘s Ochtends zou je moeten... je weet het... een beetje... een appel, een glas melk... tarwevlokken...’

‘Daar kan ik niets aan doen, mijnheer de dokter. Zo ging het altijd bij ons thuis. De stevigste maaltijd in de ochtend en dan steeds minder en minder...’

‘Betekent dat dat je ’s avonds tarwevlokken eet?’

‘Nou, niet echt...’ haalt de portier zijn schouders op terwijl hij nog een stukje sarma pakt. ‘Maar zo... iets wat er op lijkt... Reuzel met kaantjes... bloedworst... of een heel klein stukje spek... dat gezonde... gestreepte...’

Vrezend dat dit gesprek een lange voedingsdiscussie gaat worden over wat gezond is en wat niet, tikt Cimbo op het glas van het portiershuisje.

‘Wat is er met u aan de hand? Wat heeft u nu weer?’ vraagt portier Pavel opgefokt, boos omdat zijn plezier in ochtendsarma nu van twee kanten wordt bedorven.

‘Ik heb een arm,’ antwoordt Cimbo en pakt een plastic tasje waarin een of andere zware homp te zien is.

‘Ik heb ook een arm! Wat voor een arm?’

Cimbo opent zijn grote plastic tas, tuurt er in, laat er zijn vingers door kruipen alsof hij de inhoud bestudeert, kijkt omhoog naar de grote glazen wand van het portiershuisje van waarachter de portier met zijn blauwe bakje en de dokter in het wit hem nieuwsgierig aankijken. ‘Ik denk dat het de rechter is... Want als het de linker was... dan had er waarschijnlijk een horloge om gezeten.’

Cimbo reikt het tasje aan door het tot de helft omhooggehesen raampje van het portiershuis. De portier pakt het aan en kijkt er in. Als hij van verrassing begint te zuchten, komt de dokter dichterbij om zelf te zien wat er in het plastic met het logo van het winkelcentrum dat de stad heeft overweldigd, zit.

‘Is dat... uw... arm?’ stottert de portier, nu met een bleek gezicht.

‘Nee, nee!’ haast Cimbo zich te zeggen. ‘Ik heb er al twee. En ook al had ik die niet, dan nog zou deze mij helemaal niet passen.’

De dokter haalt de arm uit het tasje en begint hem nu vakkundig te bekijken. Het is een hele onderarm, van de vuist tot de elleboog, flink stijf, met blauwe vingers, duidelijk door iets sterks genadeloos van de romp gescheiden. Het lijkt een beetje onwerkelijk, surrealistisch, omdat van het lichaam afgehakte armen zelden te zien zijn. Deze ongewone scène wordt nog eens versterkt doordat de arm in een leren mouw zit die er samen mee is afgehakt.

‘Dokter!’ krijst de portier terwijl hij zijn bakje grijpt. ‘Kijk toch uit! Het druipt bijna over mijn ontbijt!’

De arts haalt de arm net op tijd weg; een paar druppels vallen van de plek waar ooit de elleboog aan heeft gezeten en bevullen het papieren intekenregister dat open op de tafel van de portier ligt.

De dokter negeert Pavels paniek en komt dichterbij het raam staan. Hij kijkt naar Cimbo die naïef met zijn ogen knippert alsof hij niets vreemds in dit alles ziet. Alsof ziekenhuizen plaatsjes zijn waar ze ordentelijk afgehakte armen en andere organen of lichaamsdelen aannemen.

‘Wie bent u?’ De arts doet zijn best om streng te klinken. ‘Kunt u mij uw identiteitsbewijs laten zien?’

‘Wel nee... laat maar!’ zwaait Cimbo met zijn arm. ‘Mijn naam doet er niet toe. Ik hoef geen beloning. Ziet u, ik doe gewoon mijn burgerplicht...’

‘Waar heeft u het over? Welke beloning?’

‘Wel zo...’ Cimbo is in verlegenheid gebracht. ‘Wellicht de beloning die aan de eerlijke vinder wordt gegeven! Bestaat zoiets niet meer dan? Ik heb de arm gevonden en hem eerlijk ingeleverd. Volgens de wet komt mij twintig procent toe...’

‘Je wilt twintig procent van de arm?’ bemoeit de portier zich ermee, die net weer aan het ontbijten is geslagen ondanks dat de omstandigheden het niet gemakkelijk maken om van het eten te genieten.

‘Twintig procent van de waarde!’ legt Cimbo hem uit. ‘Ik bedoel, de arm zal toch ook een zekere waarde hebben? U gaat mij toch niet vertellen dat de armen... hier zomaar... in het rond...’

‘Waar heeft u hem gevonden?’ vraagt de arts op strenge toon. ‘Hij lijkt nog zo vers.’

‘Beneden in de Gasfabriek. Bij het oude industriespoor. Of... meteen daar bij het wachtershok...’

‘Het wachtershok?’

‘Dat is het huisje naast de spoorwegovergang,’ legt de portier de arts uit. ‘Die daar in de Gasfabriek hebben allemaal van die stomme uitdrukkingen...’

‘Zat hij in die tas?’

‘Nee, nee, de tas is van mij,’ legt Cimbo uit. ‘Die had ik bij me omdat ik naar de Šiptar toe ging voor een heel wit en zoutstengels, en de arm lag in het gras. Hij bewoog niet...’

‘Bewoog niet?’ vraagt de dokter verbaasd. ‘Zoiets heb ik nog nooit gehoord. Hoe zou hij moeten bewegen?’

‘Ik bedoel...’ vervolgt Cimbo, ‘hij lag te rusten en sommige honden waren er al van aan het eten. Ik heb ze met een steen weggejaagd en de arm meegenomen. Ik wist zeker dat hij hier goed van pas zou komen.’

‘Waarom zou hij hier goed van pas komen?’

‘Nou... ik dacht...’ legt de eerlijke vinder van de afgehakte arm uit, ‘ik dacht dat de man van wie de arm is... naar het ziekenhuis zou worden gebracht... en dat deze hem goed van pas zou komen... mensen houden over het algemeen van hun arm... Daarom heb ik hem hierheen gebracht. Maar anders is het ook zo, dat als niemand hem nodig heeft... ik lees steeds over orgaandonatie... dus dacht ik... moet je per se je eigen orgaan geven of voldoet een orgaan dat je op straat hebt gevonden... of in het gras ook? De echte chirurgen weten die zaken altijd weer aan elkaar te flansen...’

‘Wat weet u over chirurgie en orgaandonatie! Geeft u mij meteen maar uw persoonsgegevens want ik moet de politie op de hoogte stellen. U kunt toch niet zomaar rondlopen met iemands arm in een tasje!’

De telefoon op de tafel van de portier gaat over. Hij veegt zijn handen af en neemt de hoorn op, duidelijk tevreden dat hij toch zijn vette ontbijt heeft kunnen beëindigen. Hij luistert oplettend en zegt slechts zo nu en dan “ja”, “natuurlijk” en “ik zal het doorgeven”.

‘Maar die tas was bedoeld voor een heel wit van bakkerij Šačiri! Bovendien is het niet de eerste keer dat ik hier een arm breng...’

‘Hoe bedoelt u dat?’ verbaast de arts zich.

‘Wel, drie jaar geleden, toen een motorzaag de arm van steenhouwer Golob had afgehakt, heb ik die arm gebracht... Ik bedoel, Delon heeft Golob gebracht en ik de arm... hoewel we in dezelfde auto zaten.’

‘Wat is er met hem gebeurd?’

‘Met Delon? Die zit nog steeds in Lepoglava.’

‘Nee, niet met hem!’ ontploft de arts. ‘Met de steenhouwer?’

‘Oh, die! Die is overleden,’ haalt Cimbo zijn schouders op alsof hij wil zeggen dat hij hier geen schuld aan heeft gehad. ‘Hij overleed en de arm is samen met hem komen te vervallen.’

‘Meneer de dokter,’ onderbreekt portier Pavel hen, die zojuist de hoorn heeft neergelegd. ‘Ik hoor net dat de ambulance een man heeft binnengebracht die een

arm mist. Maar dat maakt niets uit, want hij is al dood. Daarom kunt u de arm teruggeven.'

Cimbo hijst zijn hand alsof hij protesteert. 'Ik wil die arm niet! Ik heb hem aan jullie gegeven zodat jullie hem verder netjes kunnen inschrijven, boeken, afboeken en weggooien! Waar zou ik in terecht komen als ik al die armen mee naar huis zou nemen?'

(***)